

KEVANIK

Еси

АНАС

Laokoon.

„Kevadiku“ seekordse kaanepildi originaal on sündinud viimasel ennekristlikul sajangul kaunis Rhodose saarel, selle kannikesevärvilise faevakummi, selle mustade küpresside ja hõbeplagudena lehvivate õlipuude merestõusva maa kaljuseel kamaral. Grupp kujutab üksind Apollopreestri ja ta kahe süütu poja hukumist mürgiste madude ilges kaisutuses. Raidkuju oli aastasadu kadund ja leiti Roomas 1506 a. uuesti üles. Michelangelo ülistatud, mõjutas ta oma kõrge paatose ja suurepärase viimistlusega suurel määral kogu renessaanssi kangelaslikku kunsti. Ka meile, kaugel Põhja tõusva nooruselle, sisaldab ta päälle suure vormijõu kadumatuid sisuväärtusi: maailma ja inimeste üle on tegude ja nende tagajärgede, mõtete ja nende avalduste paratamatu suhete seadus. Ses olgem teadlikud, me noored, kes tahame olla siidumatud ja vabad, elujõulised ja tulevikutugevad!

Sisu :

1. Peeter Treiberg, Noorur!
2. V. E. Johnson, Inimliku vabaduse tõusev laine.
3. V. Ernits, Kassikäpp-Johnson, maailma suurin. karskusvõitleja.
4. A. Elango, Mälestusi ja muljeid Soome noorkarsklaste suvikongressilt.
5. Välguohjeldaja, tõlge.
6. Bjørnsjerne Bjørnson, Rõõmus poiss.
7. Noorsoo töömailt.
8. Mis meie noored teevad.

Pildid lhk. 80, 82, 83, 84, 86, 88, 89.

Tähtsamate võõrsõnade seletusi :

atasvism — vahepeäl näiliselt kadund eelmiste inim põlvede omaduste esilekerkimine hilisemas järeltulijas.

agitatsioon — kihutustöö.

propaganda — mingisuguste ideede tutvustamine.

traditsioon — pärimus, päritud komme.

E D I

A H A S

Noorsoo enesekasvatuse ja elureformi ajakiri.

№ 5.

II aastakäik.

1925.

Noorur, Sa vaatad umbusaldusega mulle otsa. Tean, tean: Sa ei armasta hooldamist, Sa tunned vastumeelsust moraalireeglite vastu. Ära kardad! Ma ei tihka Sulle läheneda, kummaski kaenlas käsulauad valjude käskude ja keeldudega. Ma ei taha sulgeda Su arenemisküllast „mina“ täpsete ettekirjutuste tigu-karpi. Ma lähenen Sulle ainult ühe lootusega, ühe lihtsa ja peaaegu endastmõistetava sõbraliku nõuandega.

Noorur, ole see, mis Sa oma olemuselt oled! Ära rüüta end võõraste mantlitega, ära ehi end laisatut sulgedega! Selles soovis on kõik „käsk ja prohvetid“ koos.

Sa oled terve ja noor. Sinu organismis käärivad veel rikkumatud ehmahlad. Sa oled täis elujaatavat apollolist rõõmu, täis tervet spontaanset energiat. Sa — õnnelik! — ei tarvitse järgiaimata neid „vanu“, kelle meeled nüinend, kelle närvid käris-tetud elu möruduste, mõttetuste, lüüluste kihvtiaurudes, kes leiavad ajutist rahuldust vaid raffineeritud, närvesöövais, inimväärtust alandavais lõbuallikais. Sinu organism ei vaja süürist rikutud toitu. Jäta see, söber, jää truuks iseendale ja ära poogi endalle kunstlikult külge võõraid pahesid!

Sa oled julge, päindumatu, iseteadev, auahne. Sa unistad suurist tegudest, tahad oma rusikamärgid ellu sisse lüüa, olla rohkem kui Su isa ja vanaisa. Sa tahad oma isikust jätta kadumatud jäljed ajaloo leheküljile. Tubli, hää, tee seda, tee seda! Ära aga unusta üht: lõpuni tugevaks ja mürdmatuks jääb ainult see, kes jaksab ka ükski seista. Kuid suurim tugi kõigis marudes on usk iseendasse, austus oma sisimate rikkuste vastu, teadlikkus oma kõrgest ja rüvetamatust inimväärtusest. Seda lohutavat veenet, seda õilseimat aaret hoia kui silmatera, kui tahad saavutada ühe kümnendikugi oma auahneist, suurist unis-tusist.

Noorur, ma tean, on üleliigne Sind selles suhtes manütsema hakata. Ma tean, Sa tahad endalle süülitada võimaluse käia igal hetkel uhkelt enese väärtust tundes, kindlalt

pää püsti. Kui nii, siis võin Sinu pärast julge olla. Sa ei saa oma isikuväärtust ära müüa mõttetute traditsioonide lahja läätseleeme eest. Sa ei taha laskuda võib olla Sinuski vargsi pesitsevate atavistlikkude ürgkirkede, minevikust päritud „tontide“ loiuks ja tahtejõuetuks mängukanniks. Sa ei andu ühelegi kirele või kalduvusele, mis Sind takistaks olemast iseseisvalt tegutsev, oma isikuväärtust hellalt hoidev, iseteadlik inim-isik. Sa ei võt ega taha seda, sest et Sa kõige päält iseennast austad.

Kuid — ma usun — Sa ei lasku ka teise üärmusse, ei allu passiivselt ühegi elusisn vaesestava, loomisenergiat halvava, värvitu, ühetoonilise ja halli viilsterliku moraaltõnõude ülevalitsusele. Sa ei saa süüraseks tuimaks ja igavaks, väljastpoolt sisseantud ahtakeste ettekirjutuste orjaks, kellest Nietzsche põlglikult nii räägib: „Und andere gibt es, die sind gleich Alltags-Uhren, die aufgezogen wurden; sie machen ihr Tiktak und wollen, dass man Tiktak — Tugend heisse“. Eks, mu sõber?

Peeter Treiberg.

William E. Johnson.

INIMLIKU VABADUSE TÕUSEV LAINE.

„Kevadikule“ saadetud käsikirjast tõlgitud.

Euroopa sõja hirmus torm on peaaegu täielikult hävitand monarkistliku isevalitsuse maailmas. Euroopas pole ühtegi järele jäänd. Troonid vabisesid ja langesid. Lossid muudeti muuseumideks ja haigemajadeks. Ülimused, krahvid, parunid ja lordid rüüstisid kasulikule tööle. Türrannid loobusid omast võimust. Inimliku vabaduse päike tõusis taevasse kõrgemini kui kunagi enne. Rahvad ise, iga õiglasel võimu allikas, asusid endi saatust juhtima ja võtsid valitsusohjad oma kätte. Ei olnud enam inimestel tarvis vabaduse leidmiseks minna Ameerikasse, sest vabadus oli hakkand valitsema ka Euroopas.

Läbi kogu ajaloo on alkoholimüük olnud rikaste ja vägevate käes abinõuks vaeste ja nõrkade allasurumiseks. Joobnud rahvas ei jõua hästi vastu panna ja isevalitseja pidas rahvast joobnuna, et teda abituna hoida. Õllevabriku ülemlord oles joomisest oma võimu ülalpidamises ja tulude kindlustamises omilt alamailt. Parun narris oma rahvast joomisvabadusega ja kasutas siis sama vabadust inimeste orjastamiseks.

Kuid langevate troonide ragina ja mürinaga pääsivad vallali uued aated. Ja nendega ühes tuli mõte, et vabadus ei tähenda õigust ennast hävitada, vaid õigust ennast alalhoida. Arendeti mõtet, et valitsuse kohus on nõrku kaitseda, mitte neid hukkuda lasta. Rikkad ja vägevad ei tarvitse erilist

kaitset — need suudavad hoolitseda isegi endi eest. Nõrk ja abitu on see, kes tarvitseb kaitset keelvate seaduste kaudu.

Nende mõtete arenemine tegi rahutuks iga alkoholimüüja Euroopas. Need mõtted tegid mürgimüügist huvitetute võimu vaidlusaluseks, nii et praegu on alkoholimüük õieti igas Euroopa maas kaitseseisukorras, võideldes otse oma olemasolu eest.

Seda uut liikumist juhib eestkätt Euroopa noorrahvas. Noored pole mädanend joomises; nad pole aheldetud joomakirest; nad pole seotud igihallide traditsioonega. Nooruse optimism kääneb mineku saastale ja sõnnikulle selja ja pöörab näo päikese poole.

Ma näen omil reisidel Euroopas igalpool, et noored on tulevase päeva uksehoidjad. Eestis on noored karskustegevuses juhtival kohal ja enam kui 12.000-line väesalk on end organiseerind karskustööks. Lätimaal samuti. Leedus on noored juhtival kohal olnud, hääletades alkoholi välja kümnendast osast kogu maast. Bulgaarias töötab 7000-liikmeline noorte organisatsioon uue Bulgaaria parema tuleviku hääks. Ja läinud aastal otsustas 11000 noorest koosseisev Bulgaaria Võimlusühingute Liit ühineda alkoholismivastase sõjaga. Lõuna-Slaavis on üle 20.000 noore ühinend joomise vastu võitlemiseks ja valitsus on neile annetand vabaks pääkorteriks suure riigihooone. Tshhoslovaakias on igas neljas riigiosas noored

mehed ja noored naised juhtimas joomisvastast võitlust. Austrias valitseb sama seisukord. Türgimaal on 600 noortürklasi liitunud alkoholismi tagasitõrjumiseks. Ungaris on pääasjalikult noortest inimestest koosseisuv üleriikline Tööühing võitluse väljakuulutanud joomise vastu. Rumeenias on noored valitsust mõjutand uut alkoholimüüki kitsendavat seadust väljaandma. Ka Ameerikas olid need noored üliõpilased, kes 25-aastase tegevuse kestes löid sõjaväe, kes võitles suure keeluseadusvõitluse.

Nii on see igalpool. Vanad ja väsinud astuvad kõrvale, noored asuvad omisse õigusisse. Need olid noored, kes suure sõja läbivõitlesid ja maailmale demokraatia

kindlustasid. Noorte kättes on maailma lootus. Noorte kättes on inimtõu saatuse.

Jumal lõi noored; raske elu tegi nad vanaks. Jumal lõi lapsed puhaste südametega; vanade rikutud olek demoraliseeris neid. Noored töötavad ja võitlevad, kui vanad magavad. Noored elavad ja rõõmustavad kui vanad kaeblevad õnnestuste üle, mida nad ise on suuremalt osalt esile kutsund. Vanad lähevad mööda, maailma saatuse tuleb noorte kätte. Mis maailm on homme, seda peab ütlema praegune noorpõlv. Jumal juhib tänapäeva noori tuleviku paremate asjade lootusse.

Uue vabaduse ukse avatakse maailmal!

Villem Ernits.

KASSIKÄPP-JOHNSON, MAAILMA SUURIM KARSKUSVÕITLEJA.

n olemas kahte moodi inimesi: ühed võtavad oma elutööd kui rasket kooramat, kui kurba kohustust, millest kahjuks mööda ei saa, mida

peab täitma, nii vastik ja vähemeeldiv kui see ongi. Nende inimeste töö ei kannata harilikult kuigi palju vilja, ei loo uusi väärtusi, ei tekita uusi, suuri aatelisi liikumisi. Need inimesed täidavad moonamehena kuidagiviisi omad päevakohustused elu vastu, ilma et nende elust ja tegevusest sügavamaid jälgi järele jääks.

On aga teisi inimesi, kes võtavad oma elutööd spordina, mänguna, mis huvi ja lõbu pakub, mis jõudu pingutab ikka uuteks ja kõrgemateks saavutusteks. Neil inimestel ei lähe elu kunagi igavaks, vaid pakub alati uusi üllatusi, sest iga tegu nende elus on nagu uus spordivõitlus, uus rõõmutoov jõupingutus, uute saavutuste ja võitude võimaldaja. Nende inimeste elu on huvitav ja viljarikas. Neil võib elus suurigi raskusi ette tulla, kuid neist saa-

vad nad alati kergemini üle, kui need, kes elus ainult murekoormat näevad.

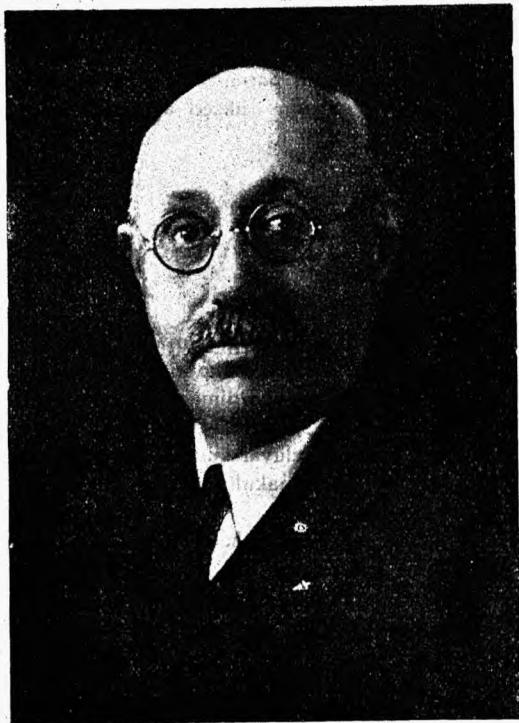
Niisugune spordimehelik elukäsitlus on väga üldine Ameerikas, maal, kus on üldiselt rohkem eluvärskust, ettevõtlikkust ja julgust, kui vanakultuurilises ja osalt väsinud Euroopas.

Sama spordimehelik julgus ja rekordivaim on omane ka suurele osale Ameerika karskustegelastest. Kõige huvitavam nende hulgas on kindlasti William Eugene Johnson, üleilmiselt kuulsaks saanud hõikenimega „Kassikäpp“.

William Eugene Johnson sündis Conventrys, New-Yorgi osariigis, 25. III. 1862 a. Ta vanaisa oli tulnud Connecticuti osariigist ja ostnud eneselle Conventrys maakoha 300 dollari eest, missugune summa tal juba kogutud oligi. Ostureisilt tagasitultes selgus aga, et vend oli selle raha maha joond, ja nii pidi Johnsoni vanaisa raha uuesti teenima ning ostetud maakoha võla tasuma. See lugu oli üheks tõukeks kogu perekunna joomise vihkamisele.

Johnsoni vanaisa perekund oli tuntud ka oma orjusvastase meeoleolu poolest (sekkord olid Ameerikas neegrid veel orjapõlves.) Üks ta õdedest võttis enese juure kasvatada neegripoisi Henry M. Wynderi, kellest sai hiljemini W. E. John-

soni esimene kodukooliõpetaja. Siit sai alguse W. E. Johnsoni armastus indiaanlaste ja neegrite vastu, kellele sellal Ameerikas valgete poolt igatahes palju ülekohut tehti. Siit sai alguse ka W. E. Johnsoni viha igasuguse orjapõlve vastu, olgu see kehaline või vaimline. Pärastises elus selgus aga Johnsonile, et just alkohol on praegu kõigesuurem rahvaste ja inimeste orjastaja, ning selle orjastaja vastu juhtis ta kõik oma jõu ja oskuse.

W. E. Johnson.

Oma nooruspõlve veetis Johnson enamasti vabas õhus. Ta õppis juba varakult hobuseid taltsutama, mis ei ole halb algus inimeste üle valitsemise oskuse omandamisel, nagu ütleb üks Johnsoni elulookirjutaja.

Vabas õhus, vabas liikumises ja tegevuses mõõda saadetud noorusaastad panid alguse Johnsoni tulevasele tegevusele: ta kasvis kehaliselt tugevaks, tusedaks, terveks poisiks, kogus enese lihastesse elujõudu, mida tal on tagavaraks veel praegugi raugaea piiril.

Vaimliselt avaldas kodus W. E. Johnsonile kõige rohkem mõju ta ema, kelle mälestusele tänulik poeg hiljemini oma tähtsama raamatu pühendas: „Minu emale. Algusest päale oli ta igaveseks vaimustajaks püüdmisses kõrgemate ja paremate asjade poole“.

Noorena oli Johnson kaks talve New-Yorgi osariigis kooliõpetajaks. Seekord Ameerikas kooliõpetaja käis ringi talust tallu, kus oli harilikult eraruum kiriku- ehk kooliõpetaja tarvitada, kui need juhitud tulema. Kooliõpetaja elu oli õieti ränk ja vaevarikas. Nii sai Johnson korra niiskes voodis magades raske haiguse, mille jäljed veel praegugi täiesti kadund pole.

Järgmisel talvel tahtis Johnson jällegi minna lapsi õpetama. Kohalikult koolivalitsuse juhatajalt sai ta aga vastuse, et iga õpetaja peab eksami tegema ja et eksamid juba lõpetatud. „Kas Te ei võiks mind homme hommikul eraldi eksamineerida?“ küsis Johnson. Sellega oldi nõus ja anti Johnsonile eksami kava kätte. Siit aga leidis Johnson, et ta peab eksami tegema ka füsioloogias, mille kohta ta isegi õieti ei teadnud, mis asi see on. Ta ei kaotand aga aega, ostis eneselle vanaraamatukauplusest füsioloogia õpiraamatu, istus kogu öö selle kallal ja tegi hommikul hiilgava eksami.

Ainult kaks kooli oli selles ringkonnas vaba, ja ühte neist hoiateti Johnsoni minemast, sest säälsete metsikuks läind koolipoiste juures olevat võimata korda pidada. Johnson sõitis peru hobusega ratsa esimest kooli vaatama, kuid see polnud enam vaba ja järele jäi ainult kool, mille eest teda oli hoiatetud. Endiselle läbiratsutetud 45 kilomeetrile sõitis Johnson veel samal päeval sama, nüüd taltsund hobusega 70 kilomeetrit juure ja jõudis kooli, kus talle 40 dollarit kuus palka lubati, kui ta suudab korda pidada.

Johnson oli nõus ja asus koolitööle. Juba esimesel tunnil õpilaste sissetulekut vaadeldes oli tal selge, et ta nendega hakkama saab, väljaarvatud üks tema omavanune hiiglane, kellega tuli ettevaatlik olla. Kuna õpetaja oli ühtlasi ka kooli-

teener, siis pidas Johnson igaks juhtumiseks tubli ahjuroobi enese lähedal saadaval.

Esimised õppepäevad läksid hästi. Kuid siis ühel õhtupoolikul tahtis kardetav õpilane raamatuga teist õpilast visata. Johnsoni lühida keelu pääle vastas see hüüdega, Johnson mingu minema, neil olevat tast küll, ta olevat ju küllalt kaua säälnud, ja hakkas Johnsoni poole minema, teiste kohtadelt üles tõustes. Kuid Johnsoni ootamatu ja kartmatu vastuastumine rahustas klassi ja noor hiiglane oli järgmisel päeval omal kohal klassis rahulikum rahulik-kest. Johnsoni kohta aga öeldi, ometi olevat kord mees leitud, kes suudab korda pidada.

Kooliõpetaja kohalt läks Johnson Nebraska riigi ülikooli Lincolnis, kus ta 3 aastat vanu keeli ja matemaatikat õppis. Kuna teda elu rohkem huvitas kui teadus, jättis ta ülikooli õpetamata ja astus tegevusse ajakirjanduse alal, tõstes kaastööga ja televõtte juhtimisega ühe kohaliku lehe tellijate arvu peagi 300-st 3000-ni. Hiljemini on Johnson mitme Ameerika ajalehe toimetustes töötanud ja karskuslehtedele üleilmselt kaastööd teind (ka „Kevadiku“ selles numbris!).

Ajakirjandus viis Johnsoni lähemale karskusküsimusele, ja siin algavad alles Johnsoni päris jõukatsumised. Ta korraldab mitmes osariigis keeluseadusagitatsiooni, uurib välja vastaste kavatsused ja viib keeluseaduse mitmes osariigis võidule. Ta ei pörka tagasi isegi kehalise jõu tarvitamisest, kus olukord seda nõuab. Kord näeb ta, et keeluseadusvastane peksab keeluseaduslehti müüjat ajalehepoisikest. Kohe on Johnson jaol, vabastab poisikese ja annab omalt poolt peksjalle vähe õpetust. Kuna aga karistamine on kohtu asi, tuleb Johnsonil 7 dollarit 50 senti trahvi maksta, mida ta rõõmuga teeb seaduse nõude rahuldamiseks, siiski öeldes, et ta teisiti talitada ei võind. Keeluseaduse liikumises omandab ta energilise karskusvõitleja kuulsuse ja Ameerika ühisriikide valitsus annab talle mitmesuguseid vastusrikkaid ülesandeid, eriti alkoholismuse põhjuste uurimise alalt.

Järgmiseks tähtsamaks ülesandeks tehti Johnsonile alkoholi salamuuki in-

diaanlaste keskel lõpetada (alkoholimüük keelati indiaanlastele juba varakult, et neid väljasuremast keelda). Johnson viis selle ülesande hiilgavalt läbi: ta kogus eneselle umbes saja tubli kaaslase ümber ja hävitas nende abil kõik salaviinaurkad. See vihastas viinamüüjaid. Johnsonile vannuti kätemaksu ja mitmed ta kaaslased langesidki mõrtsukate ohvriks.

Kuna Johnsoni ja ta kaaslasi avalikult ähvardeti, võttis ta omad käigud ette öösiti, mille tõttu indiaanlased teda „kassikäpaks“ (Pussyfoot) kutsuma hakkasid: tuleb kuulmatult ja haarab ootamatult!

Johnsoni tegevus indiaanlaste keskel andis parimaid tagajärgi: indiaanlaste kõdunemine alkoholismi tagajärjel lõppes, indiaanlaste elukord ja tervis hakkas paranema ja nende arv kasvama: 300 tuhandelt 1900 a. ümber on nende arv praegu tõusnud 360 tuhandeni. Nii päästis Johnson terve rahvatõu alkoholismast ja tõendas ühtlasi üldiselt, et alkoholi kõrvaldamisega võib allamäge minevat rahvast uuesti edu ja õitsmise teele tagasi pöörata.

Hiljemini hindasid indiaanlased Johnsoni tegevust väga kõrgelt, kutsusid teda omaks „valgeks sõbraks“ ja pakkusid talle enese juures vaba elamisvõimaluse. Johnson ei saand aga lahketa pakkumist vastu võtta omade laia ülesannete pärast.

Johnsonil on Ameerika karskusliikumises veel hulk teeneid, millest ruum ei luba pikemalt kõnelda. Olgu vaid nimetatud, et temal on erilisel suures osas Ameerika eeskujuliku, hiigla karskusorganisatsiooni loomisel.

Kuid Johnson pole mitte ainult Ameerika, vaid üleilmne karskustegelane. Juba enne ilmasõda tegi ta mitu reisi Euroopasse, uuris Skandinaavia maade alkoholimüügi Cöteborgi süsteemi mõju, Venemaa karskusolusid jne. Pääle Ameerika keeluseaduse maksmapaneku 1919 a. asus Johnson üleilmsel keeluseaduse mõtte propageerimisele ja asutas selleks 1919. a. Londonisse Üleilmsel alkoholismivastase büroo, mis praegu väga elavalt tegutseb.

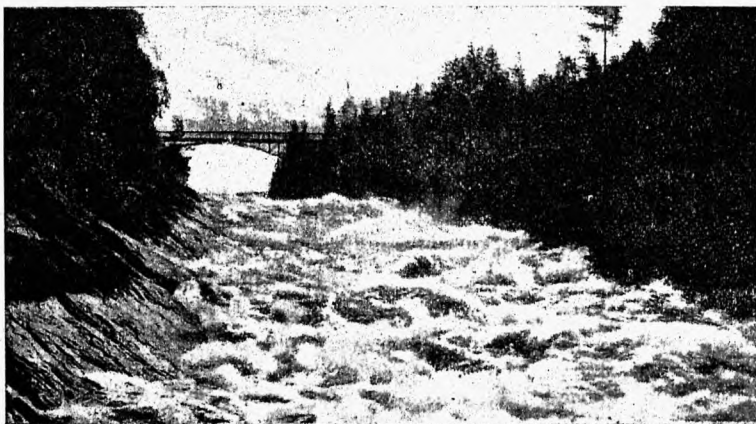
Johnsoni ilmumine Londonisse tekitas alkoholismivastase keskel suurt meelepaha.

Kuna talle otse vastu vaielda ei tihatud, süüdisteti teda teise maa asjadesse lubamatult vahelesegamises, millele Johnson harilikult vastas, et Inglise karsklased teda on eneselle abiks kutsund, ja et Inglise vabadused poleks midagi väärt, kui neil õigus poleks seda teha. Kõik see ei rahustand aga meeli ja ühel kõnekoosolekul tungis salk alkoholisõprade poolt üleskihutatud üliõpilasi tema kallale.

Ameerika keeluseadust pilgati ja lai-mati poolteadvusetute märatsejate poolt. Kõnelejat pilluti kividega. Üks kivi tabas Johnsoni silma ning nii õnnetumalt, et silm tuli hiljemini väljalõigata; praegu kannab ta klaassilma.

olnud ja et säälsamas alkoholitarvitamine väga suurel määral olevat vähenend ühenduses Johnsoni käigust saadud karskustöö virgutamisega.

Eestiga on Johnson ju varakult kokku puutund, juba Venemaa karskusolusid uurides. Sel korral ei käind ta ise veel Eestis, küll aga Riias ja Peeterburgis, kust ta sai mõnesuguseid andmeid. Täielikumaid andmeid Eesti kohta sai ta juba 1919. a. Helsingis olles selleaegselt Eesti saadikult Soomes Dr. O. Kallaselt ja nende ridade kirjutajalt. Ja tänavuaasta juulikuul lõpul peatas Johnson Eestis ühe päeva Tartus ja 2 päeva Tallinnas, mõlemil pool kirikus hulga rahva ees Ameerika keelu-

Imatra.

Silma kaotamisel näitas Johnson haruldast rüütlimeelsust: ta ei süüdistand kedagi, vaid pidas kogu asja kogemata õnnetuseks, ei võtnud vastu pakutud 5000 naelsterlingi, umbes 900000 Eesti marga suurust „valuraha“ ega avaldand vähematki kibedust kogu asja puhul. See rüütlimeelsus mõjus ja ta tegevus sai Inglismaal niisuurt hoogu, et isegi öeldi: „Johnsons eye makes England dry“, s. o. Johnsoni silm teeb Inglismaa kuivaks.

Londonist võttis Johnson ette kõne-reise pea kõigisse Euroopa maisse ning ka Indiasse, Aafrikasse ja Austraaliasse. Igal-pool oli tal suuri kordaminekuid; kirjutetakse, et Indias olevat isegi kuni 15 000 inimest ühekorraga Johnsoni kuulamas

seadusest kõneldes. Temast ja ta kõne-dest ilmusid Eesti lehtedes pikad kirjutused, mis ulatasid kindlasti kümnetesetuhandettesse Eesti kodusesse.

Johnsoni arvates peaks 1950 aasta ümber juba keeluseadus terves maailmas maksev olema. Muidugi on küsitav, kas see just selleks aastaks üleilmselt maks-vuselle jõuab, kuid kindel on igatahes see, et Johnson on üleilmlise keeluseaduse saabumiseks teind rohkem, kui keegi enne teda.

Mida võib meist igaüks Johnsoni elu-käigust õppida? Seda, et tõde ja hädus võidavad, vale ja pahed kaovad, kui need selleks energiliselt tegevad on, kes tõest ja hädusest aru saavad. Rahvahulgad

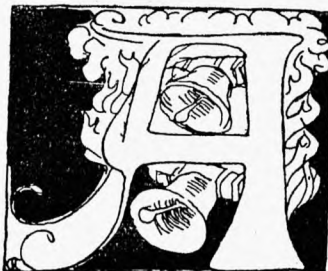
vajavad juhte ka tõe ja häduse poole püüdmisses, vale ja pahede vastu võitlemisses ning juhiks saab see, kel on julgust ja jõudu häduse nimel vastu astuda kurjale ja seks teisigi kaasa tõmmata.

Meil pole igalühel võimalik Johnsoni taoliseks saada üleilmlises ulatuses, kuid

meil on kõigil võimalik iseennast, oma lähimat ümbrust ja oma kodumaad paremuse teele juhtida. Seks on tarvis leida ja arendada eneses jõudu ja julgust, püsivust ja väsimatust, sest ainult sel teel suudetakse suurimat korda saata võitluses kõrgeimate ideaalide eest.

A. Elango.

MÄLESTUSI JA MULJEID SOOME NOORKARSKLASTE SUVIKONGRESSILT. *)

Iguses mõni sõna Soome noorsookarskusliikumise üldse. Sellal, kui see meil on vaevalt 5—6 a. vana, on ta Soomes juba

üle paarikümne aasta kestnud. Tekkides üldise karskusliikumise tõusupäevil, omas ta alguses väga suure hoo ja ulatuse. Liigete arv liidus tõusis 8000 ligidalle. Oli koole, kus isegi kuni 100% õpilasist kuulus karskusringi. Liidu väljaandel ilmus väga sisukas ja paljuloetud ajakiri „Pohjantähti“, peeti elavaid ja sisurikkaid suvikongresse, korraldetti spordivõistlusi, võistluskirjutusi, anti välja aastaraamatuid („Raitis nuoriso“) jne. — sõnaga, tegevus kihas ja leidis elavat vastukõla just noorsoo eneseridades. See oli noorsooliikumine sõna otsekoohes mõttes.

Maailmasõja ja revolutsiooni päevil algas langus. Kodusõda purustas riismedki. Iseseisvas Soomes tuli hakata otsast pääle. Vahepeäl oli aga juba maksma pandud keeluseadus (faktiliselt maksis see juba ilmasõja algusest saadik), mis vabatahtliku karskusselgitustöö paljude arvates tegi ülearuseks, teisi aga tõukas otsekohe karskusvaenulistesse ridadesse. See oli müdugi suureks takistuseks ka noorsoo organiseerimisel. Ent pikkamööda asi edenes siiski. 1918. a. kuulus Soome Öppiva Noorsoo Karskusliitu ainult 2379 liiget,

käesoleval aastal aga juba 4300. Loode-tavasti tõuseb see arv ligemate aastate jooksul veelgi, sest liit tegutseb praegu üldise tõusu tähe all, milleks omajagu hoogu annab see asjaolu, et liidu kesk-koha ümber kogunud ringkond nooremaid tegelasi, eesotsas sekretäär H. Löfgreniga, kes vanemate kogend juhtide juhatusel asja energiliselt edesi ajavad.

Harry Löfgren.

S. Ö. N. Karskusliidu sekretäär

Kuid ei saa jätta tähelepanemata ka takistusi, mis liidu tegevuse hoogsaks ja laiemaks muutmisel ees on. Kui meil Eestis noorsoo karskusliikumine viimaseil aastail on rõõmustaval kombel progresseerund nii arvult kui ka sisemiselt pinevuselt, siis kirjutan ma selle suurel määral asjaolude arvele, et ta 1) pole veel jõud-

*) Käesolev kirjutus pidi ilmuma „Kevadiku“ 4-das numbris, et see aga terveni oli pühendatud ilu küsimusile, jäi ta süült välja.

nud tarduda kivinend vormidesse, 2) on püsind noorsooliikumise alusel, s. o. jätnud nii keskkoha kui ka kohapäälse tegevuse juhtimise eestkätt noorsoo enese kätte ja 3) pole piirdund ainult kitsa alkoholieitamisega, vaid on enda loosungiks võtnud elureformi, uue elustiili, olles juhitud mitte niipalju vihast vägijookide vastu kui armastusest parema, puhtama ja õilsema elu vastu.

Soomes on need omadused palju vähem märgatavad. Sääsete noorsoo karskusringide välisvorm on pärit liikumise algajalt, püsides muutumatuna ligi paar-

Joh. Fr. Blomquist.

S. Ö. N. Karskusliidu kavaaegne juhataja. Pühitses hiljuti oma 60-a. sünnipäeva.

kümmend aastat. Selle puhul pole aga ülearune meeletuletada Saksa noorsooliikumise teoreetiku Dr. Theo Herrle sõnu: „Noorsooliikumine, leidnud vormi, kas purustab selle või sureb ühes temaga.“ Soomes, kahjuks, on küll olemas tunnuseid viimasest, nagu need meilgi enam ei puudu täiesti. Sellega ligidalt seotud on juhtivate kohtade siirdumine täiskasvanute kätte. On ju vastuvaidlematu, et täiskasvanud neid kohustusi paremini täidavad, kui noored, kuid ühes sellega väheneb paratamatult noorte huvi asja vastu. Aga kolmas omadus on Soomes kujunend teisiti. Seljal, kui meie oleme püüdnud noorsoo karskusliikumises ikka rõhutada selle elujaatavat iseloomu ja alkoholivastast võitlust põhjendada noorsoo loomulikule ning ter-

vele tungile üldise elureformi poole, on Soomes pärrohk püsind vaid eitaval propagandal. Isegi tants on „jumalavallatuna“ asjana keelatud, vähemalt ei lubata seda noorsoo karskusringese, kongresside olen-guil ega muil sarnastel juhustel. Loomulikult on see kõik küllalt omane vanemaid noorureid eemale peletama ja nii näemegi säälseis ühinguis ja kongressel eestkätt vaid alamate klasside õpilasi. Küll korraldetakse kongressidega koos traditsiooni ja mitmekesiduse tõttu spordivõistlusi, kuid needki tunduvad enam kunstlikult külge-pooigituna, kui loomulikest tarbeist orgaaniliselt väljakasvanuina.

Kas ja kuidas Soome noorsoo karskustöö juhtel korda läheb edespidi noorsoos rohkem elavust luua ja just noorsoo paremikk — kultuurhuvidega vanemaid õpilasi — endi aatele võita, seda näeme tulevikus.

* * *

Mis puutub kongressisse endasse, siis õnnestas see, eelmistega võrreldes, hästi. Osavõtjate arv oli suurem, kui kunagi viimase 6 aasta jooksul — tervelt 455*). Omajagu mõjus selleks kaasa elav kihutus-töö kongressi eel ning Karjala kauni päälinna Viiburi valik kongressi kohaks. Viimase asjaolu arvele on kirjutetav m. s. seegi, et mõned ümberkaudsed koolid endi kevadekursjoonid nii juhtisid, et mõningad klassid terves koosseisus kongressist osa võtta said. Aastakoosolekul oli edustatud 27 ühingat 61 ametliku edustajaga.

Kongress algas 26. juunil kl. 10 e. l. Töö oli jaotatud üksikuisse enam-vähem iseseisvaise järkudesse, mida üksteisest eraldasid hommikueine ja lõunavaheajad. Avamisistungi kavast oli muusikalisi ettekandeid ning dir. Lydia Sojonen'i ja Dr. K. Vinter'i kõned. Tervituseks oli võimalus ka allakirjutanul mõned sõnad öelda. Pääle lõunat oli aastakoosolek. Sääle ettekantud aruandest selgus, et liitu kuulub 34 ühingat 4208 liikmiga (neist õpetajaid 64). Oma ajakiri on 13 ühingul, raamatukogu 8-l, laulukoor 2-l. Karskus-

*) Soomes on osavõtt kongressist kõigile õpilasile ja õpetajale vaba. Ainult aastakoosolekul, mis peetakse tavalisti koos kongressiga (tumbes meie asemikekogu), nõutakse mandaate, milliseid iga ühing võib võlja anda iga 50 liikme päält 1.

eksami on 1925. a. I sem. sooritanud 80 isikut. „Pohjantähtil“ on tellijaid 825. Sissetulekuid on liidul olnud aruandeaasta jooksul 65.000 Smk., väljaminekuid umbes sama palju. Tähtsamaks kuluallikaks on olnud sekretääri palk ja sõidukulud (umb. 35.000 Smk.) ja „Pohjantähti“ (puudujääk umb. 6000 Smk.). Aastakoosoleku järele refereeris H. L ö f g r e n karskuseksameist, ühinguid üles kutsudes neile enam rõhku panema (sama tooniteti ka vastuvõetud resolutsioonis) ja liidu esimees õpet. J o h. F r. B l o m q u i s t oma lapsepõlve mälestusist. Õhtul oli n. n. tutvumisõhtu — segaeeskavaga piduõhtu kongressist osavõtjatele. Kavas oli pääle muusika ja rohete võimlemisettekannete pr Alli Trygg-Heleniuse, Dr. M. Heikinheimoga ja allakirjutanu ettekanded karskusküsimuse erialadelt. Viimane katsus anda Eesti noorsoo karskusliikumise põhijoonte üldiseloomustuse ja kokkuvõtte senise töö tulemusist. Lõpuks pidid olema ühismängud, millest suurem osa noori, tantsu nõudes, osa ei võtnud.

Järgmine päev algas jumalateenistusega toomkirikus, kus päevakohaselt jutlustas Dr. A. Voipio. Seejärele tutvuneti linna vaatamisväärisustega. Päälelõunane aeg veedeti linna ligidal asuvas suurepärasel Mon-

repos'i pargis, kus mõned muu seas isegi „mehhada“ kannatada said: väike parv, mille abil ühele saarele pääsis, vajus liig ranga koorma all põhja, osale päälolijaist soovimatu supeluse valmistades, ning neid, kes varem juba saarele pääsind, sinna tükiks ajaks ootama jättes. Muidugi oli see omane niikuinii hääd tuju aina tõstma. Õhtul oli kongressi lõppistung kõnede ja muusikaliste ettekannetega, kuna kolmas päev terveni suurepärasel Saima kanaalil veedeti, kuhu laevaga välja sõideti. Võib olla, jättis just see kolmas päev osavõtjaisse kõige valdavama mulje, sest päikeserikas suvipäev lõbusas seltskunnas haruldast looduskaunis ümbruses — mis võiks olla ihaldetuim pääle küllalt pikkade kõnede ja referaatide?!

Ei saa lõpuks jätta märkimata seda haruldast sõbralikkust ja tähelepanu, mis osaks sai kongressil viibind kahele eestlasele. Tänuulik kummardus Teile, hallpäine ent noorehingeline herra lektor Blomquist, agar ja endas kindel H. L ö f g r e n, aateinnostund YRY-lased eesotsas mag. Aino Oksasega ja Dr. M. Heikinheimoga ning kõik teised tuttavad näod, ka Sinä, meie kõigi ühine sõber, kongresslasist noorim — väike Lauri (Löfgren).

VÄLGUOHJELDAJA.

Jutustus vaesest poisist, lendavast muost ja Benjamin Franklinist.

ka tunne enese väiksust ja jõuetust, kui vägev pikne on pilvis raksatand ja välgnud ristlend taevas. Ei olnud ime, et endisaja inimesed pidasid seda nähtust salapäraseks ja seletamatuks jõuks. Kuid selle salapärasuse selgitas veepudeli ja „lendava mao“ abil vaese inglise küünlavalaja poeg.

Küünlavalajana.

Neil ajal valitses inglasi ja ameeriklasi veel ühine valitseja, kuningatar Anna. Benjamin Franklin oli Northamptonshire'i küla-seppade sugu, kuid ta isa arvas Ameerika võimaldavat enam usulist vabadust kui Inglismaa, mispärast ta purjetaski Bostoni, Uude Inglismaale. Selles väikeses mere-

rannalinnas, mille ümbruses sellal hiilis veel karusidki, sündis Benjamin jaanuaris 1706. Ben käis vaid kaks aastat koolis ja juba kümneaastasena hakkas ta isa abiliseana tööd tegema, valades küünlaid ja askeldades siinsääl. Kuid see töö ei meeldind talle, ja ta katsus pääseda merimeheks, sest merirannal asudes oli ta kõik vaba aja veetnud sõudes ja ujudes, ja meri oli võlund ta meele täiesti. Kuid isa oli otsustand teha tast küünlavalaja ja Ben sai õppida üldse vaid 12-aastani.

Kuid pois luges omapead raamatuid, kuni ta õppis kirjutama mõnest eriaainest paremini kui mõned täisealised.

Küünla valgusel edesi.

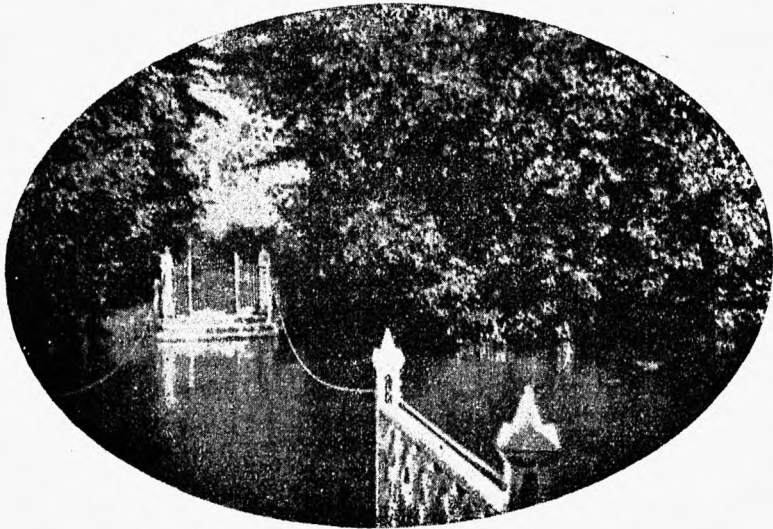
Poisi igatsus mere järele kasvas ometi alatasa ja isa hoomas, kui jatkuks endine

elu, siis poiss varsti põgeneks kodunt. Ta otsustas seepärast panna poja tööle ja, silmaspidades ta suurt lugemishimu, andis ta tema abiliseks ta vanemale vennale Jaagule, kes oli ajalehe väljaandja. Beni vend oli vali peremees ja väikesel poisil oli raske varuda endale aega õppimiseks. Kuid tõustes hommikul tund aegsemalt kui muud, luges küünla valgusel hilja ööni ja kannatades nälga, et säästa raha raamatute ostmiseks, arendas poiss enesest tähelepandava kirjaniku ja teadusmehe.

jutaja olevat. Selle asja lõpptulemuseks oli, et Benjamin Franklin sai juba 16-aastasena Ameerika asumaade elavama ja meeldivama ajalehe *New England Courant*'i üheks kirjutajaks.

16-aastane väljaandja.

Mõningaid kuid hiljem pääsis Benjamin selle kuulsa ajalehe väljaandjaks ja juhatajaks. Vaevalt on keegi muu poiss ses vanuses tõusnud nii tähtsale kohale, kus juures ta oleks käind koolis ainult kaks aastat

Kirkkosaare rand Monrepos'i pargis Viipuris.

Tundmatu kirjutaja.

Ta püüdis varsti kirjutada midagi venna leheski, kuid Jaagule olid kõik Bostoni paremad jõud käsitlevad ja ta vaid naeris 15-aastaselle vennale, käskides teda minna harjutama trükiladumist.

Paar päeva hiljem leidis Jaak kirjakastist hiilgavalt-hää käsikirja. Ta rõõmusus sellest nii, et luges selle kõvasti müilegi abilisele. Väike Ben töötas samas toas ja naerateles iseeneselle, kui teised arvata püüdsid, kes kirjutuse tegija võiks olla. Kirjutus oli nii häa, et nad arvasid vaid päris andeka ja õppinu mehe võivat sellise valmistada. Aasta päevad püsis see salapärane, alatasa uusi meeldivaid kirjutusi läkitav abiline saladuses — kuni Benjamin Franklin ühel päeval üllatas venda uskumapaneva jutustusega ise see tundmatu kir-

ja õppind raske töö vaheaegade lühikesil puhkehetkil. Seda ei seleta ainult need omadused, milliste üle Ben hiljem uhke oli: hoolsus, püsivus ja põhjalikkus; neil kõikidel on teatavasti suur osa edenemises, kuid tähtsamana tingimusena oli Beni juures siiski *andekus*, mis teda selleni viis. Kui imelik, et see andekus osutub sageli just vaesemais kihtes esinevaks!

Ilus neuu ja ilusaid lootusi.

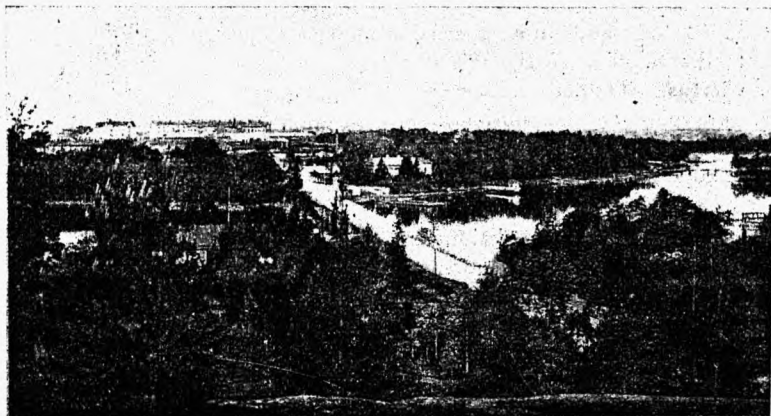
Nagu mõnel muulgi vaesel andekal poisil, nii tuli ka Benil ise aste astmelt endale teed rajada. Tal ei olnud Ameerikas kirjanikuna mingisuguseid võimalusi äkiliseks tõusuks, sest asunikel tuli olemasolu eest võidelda kõrbe piiridel metsrahvaste hõimude vastu, neil polnud aega harrastada kunste ja teadusi. Sellal oli sääl noor

trükiladuja eluüalpidamise suhtes palju kindlustetum kui kuulus kirjanik. Nii oli ka Beniga: põgenedes vastu venna lubadust, sai ta 17-aastasena väikeses kveekerilinnas Philadelphias vaevalt enesega toime.

Ta saabus sinna näljast jõuetuna, kurnatult, ainult üks veering taskus. Tal olid seljas tööriided ja ta oli teekäimisest tolmune ning porine. Leiburilt ostis ta kolm pikka leivapätsi, pistis kaks neist kaenlasse ja kolmat nosides sammus ta tänaval edesi. Turutänava ühe maja lävelt vaatas ilus neiu *Deborah Read* seda jooksikut ja naeris ta kummalisele välimusele. Kuid sellega naeris ta enda tulevast meest — kui võimatu oleks tal olnud siis seda arvata.

seks kuninglikku trükikotta Londoni, millega tahtis hankida talle hää trükimasina, trükitähti ja paberit tasuta. Benil polnud raha, kuid kuberner lubas kindlustada laenuaamises.

Rõõmsamat noormeest võib vaevalt leida, kui oli 18-aastane Franklin minnes Londoni. Kuid saabund Inglismaa päälinna, hoomas Ben hirmudes, et Keith oli teda petnud; ükski ei usaldand Keithi ja tema käsikirjad olid tühised. Ben ise aga ei ole kunagi teda süüdistand, vaid on tähendand mõeldes tema häatahtlikkuse ja aitamispuuu pääle: „Ta tahtis olla kõigi meele järele, ja kus tal oli vähe anda, andis ta vaid häid lootusi.“

Papula, Viiburi linna kaunis park.

Ben söi leiva ja läks jõe jõe jooma. Nähes sääil vaese naise lapsega, andis ta ülejäänud toidu sellele. Öö veetis ta kveekerite kogudusehoones, järgmisel hommikul aga sai ta koha ühe trükkija juure.

Sellal peeti raamatutrükkijaid suures aus. Noort sel alal algajarki koheldi ühiskunnas sellisena, kes oli suurmeelselt pühendand enda elu teaduse levitamisele, inimkunnale. Ja et Ben noorusest hoolimata oli Ameerika asumaade õppinuum trükkija, siis tegid mõnedki auväärased isikud temaga meeeldi tutvust. Sir *William Keith*, maakunna kuberner, oli tema vastu iseäranis sõbralik ja kutsus teda sageli eneselle külla. Ta ruttas aitama noormeest meistriks saada, ergutas teda Inglismaale matkama, andis talle käsikirja viimi-

Ben sai Londonis siiski hakkama, kuid kuna suur osa ta sissetulekust kulus peaaegu vaid sõprade-luuletajate üalpidamiseks, teadis ta pea, et ta ei pääseks sääil edesi. Ta kauples end ühe Philadelphiasse mineva kaupmehe teenistusse, et jälle Ameerikasse tagasi pääseda.

Tähtis muudatus.

Nii pööras Ben 19-aastasena tagasi Philadelphiasse, sinna väikesesse kveekerite linna, kust ta oli aland enda tee Inglismaale. Kogemusilt oli ta nüüd rikkam, tema meelelaadis ja iseloomus oli sündind muudatus. Ta võitis pea linnlaste usalduse ja sai ühelt neist küllalt suure laenu, nii et võis alata tegevust trükimeistrina. Tal olid kõik need omadused, mis aitavad

kaasa sarnasel alal töötamisele: töökust, ettevaatust, hellitamist ja kõik püüdmised koondas ta sest ajast rahahankimisele. Ta kogus sadu vanusõnu, mis käsitavad eluõnne, ja trükkis need koguteoseks, mis sai tuntuks kogu Ameerikas „Vaese Richardi ütelnuste“ nime all ja mis on palju mõjutand jenkide iseloomu kujunemisse. Ja Ben võis lugeda enda aate teostunuks, sest 20-aastasena oli ta ettevõtte peremees, mis tõi talle sisse ligi 3000 naela aastas, mis oli sellal määratu summa, kolmekordne säälse kubernerri palk.

Rahahankijast teadusmeheks.

Kuigi Franklini, kuna ta eelmisega omistas enda vaimujõu tervikus rahategemisele, on süüdistatud andekuse vääriski käsitamises, teadis ta väga hästi, mis on raha tõeline väärtus. Ta tahtis vaid saada rippumatuks, et võida anduda uurimusele. Saavutades nüüd enda sihi, müüs ta 25-aastasena trükikoja ja hakkaski uurima elektrit.

Ta oli mees, kel oli eriline kalduvus tähele panna loodusnähtusi. Ta hoomas üksikasju, mis paljudelle teistele jäid tähelepanemata; ta haudus neid senini meeles, kuni jõudis imestamisvääriliste tulemusteni.

Välguohjeldaja.

Talvel 1746 elektrit uurides jälgis ta tormist taevast, katsudes seletada müristamise ja välgu tekkimise põhjuseid. Kestis paar aastat enne kui ta hoomas, mis ühendus oli tema väikese elektrimasina sädeme ja taeva vägeva välgu vahel. Ta leidis esiteks abiõu, millega kaitseda ehitusi ja laevu pikseõnnetuste eest ja selle järele võimaluse, pikse elektrit vabalt uurida.

Aastal 1752 leidis ta hõlpsama tee välgu vallutamiseks. Ta valmistas siidist lendava mao ja kinnitas sellele raudteraviku, mis oli ühenduses lendava mao paelaga. Tormise ilma lähenedes läks ta pojaga lähedal niidul asuvasse küüni, kust mao õhku lasi. Mao nõõri allotsas oli harilik võti, mille ta asetas pudelisse. Nõõri pidas ta kõva siidinõõriga pingul, mis eraldas tema elektrivoolust. Varsti hakkasid kanepinõõri kiud tõusma ja äri-

tetult läks Franklin võtme lähedalle. Sellest kargas välja sädemeid. Pudel oli peagi elektrist laetud ja lõhkes. Franklin oli eraldand taeva laotusest elektri ja tundis nüüd selle tõuget. Seega oli Franklinile avatud tee kuulsuselle kogu haritud maailmas.

Türanni vägevuse riisuja.

On imelik, kuidas üksteisest kaugel seisvad alad juhuslikult sõlmuvad ühte. Poleks Franklin teind piksevarda leiu ja muid uurimusi elektri alal, on võimalik, et kogu Põhja-Ameerika oleks olnud veelgi Inglismaa valitsuse all. Kui kuulus teadusmees saadeti Franklin Londoni lahendamata tüli, mis oli tekkinud emamaa ja noore Ameerika vahel maksude maksmisel. Sääli omandas ta mõned kirjad, mis osutasid, kuidas asunikud pidid kannatama korralduste all, millega taheti emamaa võimu püsti hoida. Ta saatis need Ameerikasse, kus nende ilmutamisel asunikkude keskel vihatorm tõusis.

Inglismaal laideti Franklini tema tegevuse pärast, Ameerikas aga tervitati teda isamaa suurima sõbrana. Ka Inglismaa valitsus oli Franklinist pahandund. Valitsuse koosolekul nimetas üks valitsuse liige teda sõimates vargaks. Koosolek naeris, kuid Franklin seisis liikumatult ja ükski liigutus tema näos ei näitand, kuidas see teotamine teda puudutas. Tal oli sellakorral seljas tumepunane sametkuub. Kõju tulnud, pani ta ülrikonna seisma, et seda tulevikus veel kord tarvitada,

Üheksa ja pool aastat hiljem pani ta samad riided selga, milliseid oli kannud Inglise valitsuse koosolekul, sest nüüd oli ta lõpetand nõupidamised, mis viisid sinna, et Inglismaa valitsus allakirjutas lepingu, mis tunnistab Ameerika rippumatuse.

Benjamin Franklin oli siis 77-aastane kuulus teadlane ja riigimees. Ameerikasse tagasi jõudnud, valiti ta Pennsylvania presidendiks ja veel 81-aastasena ajas ta andekalt valitsuste ühendamise asja. Muidugi oli talgi puudusi ja vigu, kuid ta vaimujõud oli mõnel alal nii suur, et ta sai vaenlastegi imestuse osaliseks.

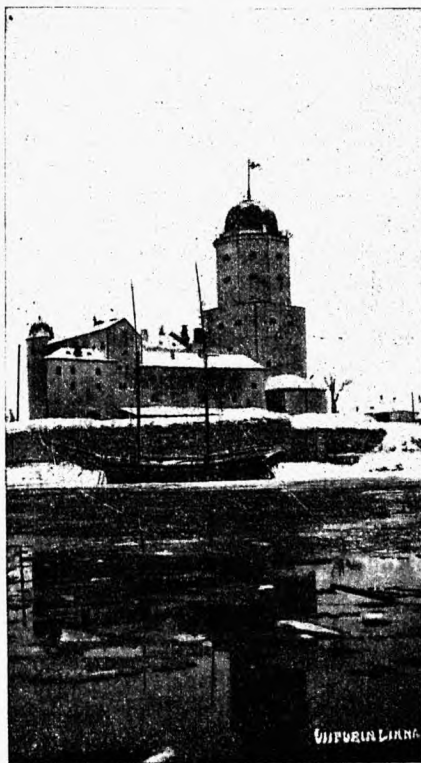
„Nuori Voimast“.

arilikult ei kõnelend isa palju, nii ka nüüd; mõlemad raiusid mehemoodi ning panid pakud pinusse. Seejuures said nad vahel riida varjus kokku ja ühekorra lausis Nils raske-meelselt: „Küll sel vabadikul ikka on vaeva.“ „Nagu igal teiselgi“ — kostis isa, sülgas pihku ja haaras uuesti kirve. Kui puu oli mahasaetud ning nad seda raiusid okstest puhtaks, algas Nils uuesti: „Kui oleksid talunik, ei tarvitseks sa nii väga tööd uhta.“ „Küllap siis ahistaks mind miski muu!“ Ja nad töötasid vaikides kuni lõunani. Siis tuli ema sooja roaga ja istus meeste juure, kuni need söid. Ta näis õige lustilik, ümises lauluviit ja lõi taktis jalgu kokku. — „Milleks tahaksid sa õieti saada, Nils?“ küsis ta äkki. — „Saunikupojal pole ju palju võimalusi“ — vastas poeg. „Koolmeister mõtleb, sa peaksid astuma seminaari.“ — „Saab's sinna aitüma eest!“ ütles Nils kibedalt, ent ema, tähelepanemata jättes ta ütluse, küsis vastu: „On sul aga himu?“ „Küll mul himu on õppida, aga kooliõpetajaks saada ma siiski ei tahaks.“ Ütlend ta tõusis, eemaldus ning istus raismiku ääre kannule. Ta sules silmad ja nägi oma tulevikku laiuvat enese ees sinendavana jäälagendikuna, mille kaldatumal, lagedal pinnal keerutas tuul lumekübemeid... Ah vaesus! et see teda saab takistama igal sammul, seda teadis ta, ent just see teadmine tegi, et kõikide ta igatsemiste eesmärgiks sai: raskused võita! tõkkes kõrvaldada! saada tubliks ja tugevaks meheks, keda keegi ei suuda ega sõenda tõugata kõrvale! Ning ta lootis, et omal jõul ja Jumala abil ta saavutab sihi.

Õhtuks oli hää kelgutee ja lapsed tulid liumäele, — Nils aga istus kolde ees ja õppis: tal polnud enam aega mänguks. Lapsed ootasid teda viivukese. Siis tulid mõningad neist, muljusid näo aknaruudu vastu ja kutsusid teda. Kuid

ta tegi, nagu ei kuuleks ta ühtigi. Nii kordus see mitmel õhtul. Lapsed seiklesid ja kilkasid õues, käratsesid ja hüüdsid teda. Tema aga käänas neile selja ja nägi vaeva, et tabada loetava mõtet. Hiljem kuulis ta, ka Margit ei kelgutavat enam. See aina tõstis ta õpiindu, mille isegi ta isa leidis olevat liialdetu. Ta jäi väga vagusaks, ta nagu, nii ümar ja pehme

Viiburi loss.

varem, lahjus ja silmad omandasid uuriva, palavikulise läike. Harva laulis ta veel, kunagi ei mängind ta enam. Kui kiusatus tuli, ütles ta eneselle tasa: „Edespidi... pärast... hiljem...“ Lapsed aga, kui nende lust ega kutsed ei suutnud väljameelitada Nilssi, jäid ära. Nad leidsid uue kelgumäe ega tulnud enam Nilsi õue.

Kooliõpetaja märkas peagi, et see polnud enam endine Nils, kes õppis, sest et ta koolipoiss oli ning mängis, sest et

mängida oli vaja. Ta kõneles ka Nils vanematega, ei saand aga neilki kätte õiget otsa. Nii tuli ta ühel hilistalve pühapäeva õhtul mäele ja, istund veidi, lausus ta poisile: „Tule kaasa, Nils, läheme raasuke maad, mul on su'ga kõnelemist.“

Peagi läksid nad nõmmetalude suunas ning jutlesid elavalt. Ühest talust kostus pillihääli ja lauluheli — „Mis siin's lahti peaks olema?“ — küsis Nils. — „Siin tantsitakse, —“ vastas õpetaja, „kas astume sisse?“ — „Ei!“ — „Kas sa's tantsida ei taha, pois?“ — „Veel mitte!“ — „Veel mitte? Kuna siis?“ — Kui vastust ei järgnend, ütles kooliõpetaja: „Tule, ära puikle vastu!“ — „Ei, ma ei lähe ühes.“ Nils rääkis väga kindlalt, kuid näis rahutu. — „Peab's su vana õpetaja siin seisma ning sind paluma?“ — Pikk vaikus. — „Kas sees on keegi, keda sa pelgad?“ Jälle ei vastand Nils. Siis tuli õpetaja ja pani käe ta õlale. — „Kas kardad kohata Margitit?“ Nils vaikis ja hingas jaoks. — „Ütle mulle, Nils!“ Nils oli vait. — „Sa häbened ehk, seda tunnistada, sest sa pole ju veel pääkooliski käinud? Aga mulle võid ütelda, see on su enese kasu pärast.“ Nüüd vaatas Nils üles, aga ta ei saand sõna suust ja ta silmad eksisid kõrvale. — „Sa pole ka põrmugi rõõmus enam. On tal mõni teine armsam kui sina?“

Kui pois ikka kangekaelselt vaikis, jätis rauk küsitluse ning nad läksid tuldud teed tagasi. — „Sa tahaksid küll meeeldi varsti minna leerikooli?“ — „Ja.“ — „Kuid mis pärast seda?“ — „Tahaksin astuda seminaari.“ — „Ning saada kooliõpetajaks?“ — „Ei.“

Jälle läksid nad tüki teed vaikides. „Kui seminari lõpetad, mis kavatsed siis?“

NOORSOO TÖÖMILT.

ÜLEILMLISEST NOORSOOKARSKUSTÖÖST. Alkoholi mõju on väga mitmesugune, olenedes jookide laadist ja kõvadusest ning jookjate kehalise tervise seisukorrast.

Noorsoo suhet alkoholiga iseloomustavad kaks asjaolu: noore inimorganismi äärmiselt õrn vastuvõtlikkus alkoholi hävitavale mõjule ühelt poolt ja teiselt poolt noorte äärmine vastuvõtlikkus kõigile häile mõeteile, eriti just karskusideele.

Neid asjaolusid pole rahvusvahelises karskustöös kahjuks küllalt varakult arvesse võetud. Kuid nüüd on üleilmilise karskus-

— „Seda ma veel ei tea praegu.“ — „Kui sul palju raha oleks, kas ostaksid siis talukoha?“ — „Ja. Ostaksin suure talukoha.“ „Siis on parem, sa lähed kohe põllutöökooli.“ — „Kas sääl õpitakse sedasama, mis seminariski?“ — „Ei, sääl õpitakse peajasjalikult seda, mida elus hiljemini kasutada saab.“ — „Kas sääl antakse ka numbreid?“ — „Miks sa seda küsid?“ — „Tahaksin väga tubli olla.“ — „Seda võib ka ilma nummerdeta.“ Nad sammusid vaikides, kuni Nils kodu hakkas eemalt paistma. Hele valguskuma langes tagakambri aknast, mägi seisis sel talveõhtul süngena toataga ja õueall läikles laht kirgava jääkatte all. Mets piiras müürina lahte ja kuupaistel kajastusid tähed selges jääs.

— „Su kodu on nii kaunis, Nils.“ Aegajalt vaatles Nils maastikku veel sellasema näoga, mis tal oli olnud, kui ta ema rääkis muinasjuttu või kui ta lebas mäel ja vahtis pilvelaevade sõudu. Nüüd oli tal jälle see nägu. — „Ja, siin on ilus,“ ütles ta, aga ohkas ometi vargsi. — „Su isal on siin hää leib. Ka sina võiksid leppida sellega.“ Kohe kadus Nils rõõmus nägu. Õpetaja seisis nagu vastust oodates. Siis astus ta tuppa. Tükiks ajaks jäi ta, aga jutulõng ei hargnend ning ka pererahvas oli sõnakehv. Siis soovis õpetaja hääd õhtut. Pereisa ja pereema saatsid ta ukse alla. — „Siin on nii imeliselt vagusaks jäänd sest saadik, kui lapsed siin enam ei mängi,“ ütles ema. „Teil pole nüüd enam lapsi majas,“ lausus kooliõpetaja ja ema mõistis teda küll. „Nils on nii rõõmutu viimasel ajal“ — vastas ta. „Kes auhane on, ei saa olla rõõmus“ ütles kooliõpetaja ning pööras oma lahke rauganao sirava tähttaeva poole. ((Järgneb.))

liigete arv praegu juba üle 6 miljoni ulatab. Ka paljusis muus mais on lootusühingute liikumine hoogsalt kasvamas, kuigi siin liigete arvu mitte miljonitega ei saa lugeda, vaid tuhandetega. Eestis on praegu 124 lootusühingut umbes 4795 liikmega.

Lootusühingute tööala on nii lai, kui palju on algkoole ja algkooliealisi lapsi. Pea kõik algkooliealised lapsed (vähesed erandid väljaarvatud) on vastuvõtlilikud karskusaatele ja igasse algkooli saaks asutada lootusühingu, kui aga algatajaid — täiskarskeid õpetajaid ja karskusinstruktoreid ja ühingu edespäiseid juhtijaid küllalt oleks. Just nende puudumine takistab seda, et meil praegu veel mitte 1500 lootusühingut pole (igas algkoolis 1). Siin võib abi tuua ainult tulisem karskustöö õpetajate hulgas, hiljuti asutatud Õpetajate Karskuskasvatustliidu kaudu.

Üsimal ajal on hakatud juba õige noori, isegi sündind lapsi erilistesse lootusühingutesse koondama („hällilootus“). Muidugi tähendab see mõjuavaldust vanematesse, et need omi lapsi juba maast madalast karskustõttes kasvataksid. See liikumine on eriti levinud Inglismaal ja Shveitsis, vähemal määral mujalgi.

Keskkooli noorsugu on juba tublisti vähem vastuvõtlik karskusaatele: nii mitmedki keskkooli õpilased on juba ümbruskonna poolt rikutud, teised isegi juba tublisti alkoholiseeritud. Ja kuna keskkoolide õpilasi on üldiselt vähem algkoolide omadest, siis on arusaadav, et keskkooliõpilaste karskusühingute ja nende liigete arv on üleilmsel võttes palju väiksem algkoolide lootusühingute arvust, ulatudes üksikuis mais hääli korral tuhandeteni, parimail juhtumisel kümneteni tuhandeteni (Põhja-Ameerika Ühisriigid). Eesti Noorsoo Karskusliidus on praegu 72 organisatsiooni umbes 6400 liikmega, enam kui ühegi Põhja- ja Baltiriigi vastavais organisatsioonides.

Keskkooli ja rahvanoorsoo puhul tuleb aga arvesse võtta mitmesuguste karskusorganisatsioonide, eriti goodtemplarite noorte osakundi, samuti usulisel alusel seisvaid noorte karskusorganisatsioone, eriti katoliiku usu mail ja ka üldiseid noorsooliite, kes organisatsioonidena täiskarskusalusel seisavad, isiklikku täiskarskust iga üksikliikme südametunnistuse asjaks jättes. Nii-suguste organisatsioonide liigete arv tõuseb mõnelgi maal õige kõrgele. Saksamaal isegi miljonitesse. Ka Eestis on kõik üldised koolinoorsoo organisatsioonid ja kaugelt suurem hulk rahvanoorsoo organisatsioonid asund täiskarskuse alusele.

Üliõpilasnoorsugu on üldiselt võttes veelgi vähem vastuvõtlik karskusaatele. Üliõpilaskonnas on juba kindel osa alkoholi-kuid ja veel rohkem karskusküsimusele ükskõikseid, nii et organiseeritud täiskarsklaste arv on üliõpilaskonnas seni alati võrdlemisi väike olnud. Suurim on see arv muidugi Põhja-Ameerika Ühisriikides (umbes

3000 ümber). kuna mujal mais seda arvu tuleb lugeda ainult sadadega (Saksamaa, Rootsi, Soome, Shveitsi, Austria jne.), või isegi kümnetega. On isegi maid, kus üliõpilaste karskusliikumine täielikult puudub. Eesti Üliõpilaste Karskusühendusel on praegu 80 liiget. Täiskarsklaste arv meie üliõpilaskonnas on aga palju suurem. Meie üliõpilaskund on organisatsioonina asund täiskarskuse alusele, samuti ka suurem hulk üliõpilasorganisatsioone.

Kogu maailmas töötavad keskkoolide ja ülikoolide noorsookarskusorganisatsioonid käesikäes. Need on omavahel ühinedud üleilmsel liiduks (The World Student Federation against Alcoholism — üleilmseline õp-piva noorsoo liit alkoholismi vastu). See liit peab oma järjekorralise üleilmsel kongressi Tartus juuli lõpul 1926. a., ühenduses XVIII rahvusvahelise karskuskongressiga. Loomulikult on Eesti Noorsoo Karskusliit ühes Üliõpilaste Karskusühendusega selle kongressi korraldajaiks kohal ja võoraste vastuvõtjaiks.

1926. a. juulil koonduvad kogu maailma noorsookarskusliikumise pilgud Tartu Eesti karskesse noorsoosse. Kandu Eesti Noorsoo Karskusliit ja Üliõpilaste Karskusühendus tõsist hoolt selle eest, et kogu maailma noorsookarskusliikumise juhid meid mitte ainult ei õpetaks, vaid et nad meilt ka õp-pida võiksid.

Päale vabatahtliku karskustöö noorsoo keskel on viimastel aastakümnetel ka ametlikult poolt hakatud noorsoo karskendamise eest hoolt kandma, nimelt sundusliku karskusõpetuse näol koolides ja alkoholimüügi keeluseadusega noorte jaoks.

Karskusõpetusmõtte algatajaks oli proua Mary Hunt Põhja-Ameerika Ühisriikes. Esimesed karskusõpetusseadused pandi Ameerikas maksma läind sajangu viimasel veerandil. Alles uemal ajal on see levind ka Euroopa, Lõuna-Ameerika ja muisse riikidesse. Meil Eestis on see maksev seadusparagrahvina erioõppeainena, õpetajate seminaris, haridusministeeriumi korraldustega muiski kooles.

Alkoholikeeld noorsoole on võrdlemisi hiline nähtus. Kõige varasem sellekohane seadus, mis minule silma on putund, anti Austraalias Victoria provintsis 1890. a. Järgnevad seadused mitmes Ühisriikide osariigis. Sõja algul pandi see maksma mõnes Shveitsi kantonis (Wallis 1916. a.), päale sõda aga juba paljus Euroopa riikideski. Eestis on see seadusparagrahv praegu Riigikogus harutusel.

On väga tähtis, kui kaugete noorsoo alkoholikeeld ulatab. Kõrgeim eluaasta noorsoo alkoholikeeld on Ungari seaduses, kus alla 12 a. vanustele lastele on keeldud alkoholi anda, isegi vanemate poolt. Keeld 16 aastani on Jugoslaavias, Thurgau kantonis, Shveitsis, Austrias, Saksamaal õlle ja veinide suhtes. Keeld 17 eluaastani on maksev Uri ja Friburgi

kantonites Shveitsis ja Luksemburgis. Keeld 18 aastani on maksev Quebec'is Kanadas, Poolas, Daanis, Wallise, Graubündeni ja Baseli kantonites Shveitsis, Mecklenburg-Schwerinis ja põletatud viina kohta Saksamaal. 20 eluaastani ulatab keeld Jaapanis, Ida-Bengalis ja Assamis. 21 eluaastani on alkoholimüügi keeld noorsoole maksev peaaegu igal pool Austraalias, mitmes provintsis Kanadas ja oli maksev pea igal pool Ühisriikides

enne üldist keeluseadust. Meil Eestis on küsimus praegu Riigikogus otsustamisel. Karskusliit on ette pannud üldise täisealuse piiri, 20 a, komisjoniid on kahjuks selle aastaarvu 17-ni alandanud. Eesti noorsugu peaks ise häält tõstma, et see arv liiga madal ei saaks.

Alkoholimüügi keeld noorsoole on aga ainult eelastmeks hiljemini tulevalle üldisele alkoholikeelule.

Villem Ernits.

MIS MEIE NOORED TEEVAD.

PÖLTSAMAALT.

Põltsamaa noorsoo isetegevusest viimase semestri jooksul ei ole öieti palju kirjutada Katsun siiski märkida mõningaid huvitavamaid momente sellest. Juttu võib olla vaid koolinoorsoolikumisest, kuna rahvanoorsugu rahulikult puhkab või ainult vähesel arvul on koondunud kohalise „Lugemisringi“ ümber, suutmata ja püüdmata siiski sellele mingit nooruslist ilmet anda. Ühisgümnaasiumis tegutsesid mõödud poolaastal 5 õpilasingi, õpilaste segakoor, orkester ja kvartett, nii et õpilaste jõud õige killustatud oli ja tõelegi ringile eriti edukat ja intensiivset tegevust ei võimaldand

„Karskusringi“ juures tegutses keskmise astme karskuseksameile ettevalmistav õpiring, millest osa võttis üle paarikümne õpilase, kellest suurem osa „Karskusringist“. Kuna kevadeks eksamikava läbivõtmisega lõpule ei jõutud, jätkub ringi tegevus ka käesoleval semestril. Suurima osa „Karskusringi“ liikmetest tegutsedes õpiringis jäi „Karskusringi“ tegevus muil aladel enam loiumaks. Korraldети paar udupildiõhtut, võeti osa lugemislaua korraldusest ja tühise aegkirja väljaandmisest ning peeti „Karskuspüha“ omavahelise piduõhtuga, millist aga mitmekesises ettetulnud takistuste tõttu ei eeskavaliselt ega ka osavõtu poolest täiesti kordaläinuks ei saa lugeda. Ringi tegevust takistas kõige enam aineiline kitsikus, mis ei võimaldand mõnengi kavatsuse elluviimist.

Võrdlemisi elavalt tegutses ka „Põltsamaa Noorseppade Maleva“, mille liikmed samuti kõik ühisgümnaasiumist. Tegevus seisib pääasjalikult referaatide pidamises, male õppimises, lugemislaua korraldamises osavõtmises jne. Suvel võtsid mõningad Põltsamaa Noorseppad ka ülemaalisest noorseppade laagrist ja kongressist osa.

Kunstiarrastajate-ring „Ilmarin“ korraldas kevadel kooli ruumes kunstinäituse, mida kordaläinuks võib lugeda.

Kirjandusline-ring „Minerva“ korraldas Vabaduspäeva puhul „Patriootilise õhtu“, mis oma isamaaliste ja suure hoo

ning vaimustusega läbiviidud paladega õige meeldiva mulje jättis.

Enam-vähem täiesti varjuunes viibis „Helidraam“, mille liikmed päale paari erandi lõpuklassist ja seega enam õppetööle andunud olid.

„Karskusringi“, „Noorseppade Maleva“ ja „Ilmarise“ tühisel väljaandel ilmus shapirografeeritud aegkiri „Ilmarin“ millest päämiselt tehniliste raskuste tõttu, ainult üks number ilmus, kuna varem al ajal „Minerva“ väljaandel ilmuv „Lemmik“ täiesti hinguselle läks.

Põltsamaa noorte suurpäevaks pidi kujunema „Põltsamaa II nooruspäev“, mille eeltööle asuti kohe päale jõulu „Karskusringi“ algatusel kokkukutsutud õpilasorganisatsioonide esindajate otsuse põhjal. „Nooruspäev“ pidi olema üle Põhja-Viljandimaa ulatuv ja võrdlemisi laiaulatusline ka eeskava poolest. Õpilaskund lootis loomulikult enda õpetajate poolt kaasaaitamist, kuid pidi peagi nägema end omis lootusis petetud, kuna ainult üksikud õpetajaist enamvähem nõus olid kaasa aitama, suur osa aga, eriti keskkoolis, asus kas passiivselle või koguni eitavalle seisukohale pidustuste suhtes, viies läbi pidustuste kava käripimise, näiteks müstilise õhtu pidamise keeld, ja lõpuks pidustuste kandvama osa — spordivõistluste keelamise veel viimasel hetkel. Nii saadi kogu laialdasest kavast teostada vaid segaeeskavaga piduõhtu, mis võrdlemisi hästi õnnestus, kuigi publik koosnes peaaegu ainult noorist ja suurem osa õpetajaistki koju oli jäänd. Sellegi päale vaatamata oli avar saal täidetud tegelaste ja päält-vaatajaiga.

Võrdlemisi elavalt tegutsesid alevi 6 klassilisis algkooles asuvad õpilaste Lootusringid, korraldades referaate, pidusid jne. Lootusringide liikmed esinesid tegelasina ka „Laulu-Laste“ kohalise osakunna poolt „Karskuspüha“ puhul korraldetud suuremas kontsert-miitingus. Loodevasti jäävad Lootusringide liikmed keskkooli astudes karskusaatele truuks ja suurendavad ühisgümnaasiumi „Karskusringi“ liikmetearvu tunduvalt.

Hela Fajrero.

Väljaandja: Eesti Noorsoo Karskusliit. Vastutav toimetaja: mag. phil. Alfred Koort.

Tegev toimetus: Eeva Pedriks, E. Kubjas, T. Lange, A. Reisman.

Toimetuse aadr.: Tartu. Postk. 86. Kõnet. Jakobi t. 8, igal kolmap. kl. 12—2. Telef. 404.

Eelmises numbris on juhtund amoralismi mõiste seletamisel eksitav viga. Amoralism täh. kõlbuse puudumist, mitte ebakõlbust.

Laste karskusnäidendid jõulu- pidudel etendamiseks:

Sinine pael.

Soome keelest E. Kutsar. Hind 20 mrk.

Komistuskivi.

Soome keelest E. Kutsar. Hind 20 mrk.

Kui ma suureks saan.

Soome keelest E. Kutsar. Hind 20 mrk.

Lõpp ja algus.

Aleksis Kallits. Kurbmäng 1 vaatuses, kahes pildis. Ilmunud „Tulev Eestis“ 1923. a. nr. 7 ja 8.

Emä mälestus.

Väljavõte T. Sylvesteri 3-vaatuslisest näidendist. Soome keelest E. Kutsar. Ilmunud „Tulev Eestis“ 1923. a. nr. 9.

Kelle oma sõbraks valid?

Näidend 1 vaat. seotud kõnes. Ilmunud „Tulev Eestis“ 1924. a. nr. 3.

Mida rahad jutustada teavad?

Soome keelest E. Kutsar. Ilmunud broshüüris „Kuuendaks karskuspühaks koolidele“ 1924. a.

Karjas.

Väike näidend 1 vaatuses. Ilmunud broshüüris „Teine ülemaaline Emadepäev“ 1924. a.

Kergats.

Henrik Saar. Naljamäng lastele ühes vaatuses. „Sõnavara“ kirjastus, Tartus 1924. a. Eesti Karskusliidu väljaanne nr. 116. 30 lhk. Hind 25 mrk., (köites 50.—).

Omad vitsad.

Jakob Liiv. Lastenäidend 3 vaatuses. „Sõnavara“ kirjastus, Tartus 1925. a. E. Karskusliidu väljaanne nr. 135. Hind 75 mrk.

Täismehed.

J. Oro. Lastenäidend. „Sõnavara“ kirjastus, Tartus 1925. a. Eesti Karskusliidu väljaanne nr. 136. 32 lhk. Hind 50 mrk.

Kas teate, mis „Kevadik“ tahab?

Suure ja tõsise ülesande teostamise on „Kevadik“ eneselle eesmärgiks pannud. Ta tahab olla teenäitajaks ja sõbraks noortele, kelle ülim püüd on kasvada täisnimesteks, vääriolisteks rahvaligeteks ja maailmakodanikeks. Noortele, kes taotlevad eneste jaoks kolme täiust: tõtt ja õiglust mõistuses, voo­rust hinges, tervist kehas; rahva jaoks — omapärast kultuuri; kogu maailma jaoks — vabadust, vendlust, inimsust. Seda mööda ei edenda „Kevadik“ mingit kõikaatelistust, mis elureformid ja ristmõistatused, ilmavaateeritlused ja naljatilgad segamini paiskab. Omal alal aga tahab ta täiuslikseks saada.

Kes suupärast vahepala otsib, jäägu „Kevadikust“ eema'le. See pole midagi maiasmokkele, vaid on leit neile, kellel nälg on — inimeseks saada.

Noorsoo enesekasvatuse ja elureformi ajakiri

„KEVADIK“

ilmub Eesti Noorsoo Karskusliidu väljaandel
1924. a. alates 6 korda aastas á 16 lhk.

„KEVADIK“ sisaldab kirjutusi järgmistelt aladelt: enesekasvatus, elureform (karskus, kehakultuur, tervishoid), elulookirjel­dused, ilukirjandus, noorsookirjanduse ja ajakirjanduse ülevaade, ülevaade noorsoo isetegevusest (õpilasüh., skoutlus jne.) ja juhatused selleks, ühismängud, kodusmaa tundmaõppimine, keeleosakund jne.

Pääle selle sisaldab iga number rohkesti pilte.

„KEVADIK'U“ artiklite osas esinevad pääasjalikult küpsemad jõud, kuid ka noorsooga ja selle org-idega peab toimetuse elavat kontakti, paludes neilt kaastööd eestkätt ülevaadete osa jaoks.

„KEVADIK“ maksab aastas 75 mk., poolaastas 40 mk., üksiknumber 15 mk. Kuulut. lhk. 1000 mk. Tellimisi võtavad vastu kõik p.o's k o n t o r i d !

Kes „KEVADIK'ULE“ vähemalt 10 aastatellimist muretseb või järjekindlast igast numbrist 15 eks. levitab, saab 1 eks. igast numbrist maksuta.

Levitajaid ja tellimiste vastuvõtjaid vaja igasse kooli ja külla!

„KEVADIK'U“ TOIMETUS, TARTUS, — POSTKAST NR. 86.
Telef. 404.

Toimetuse kõnet. Jakobi tän. 8, igal kolmapäeval 12—14.